

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI
KHOA VĂN HÓA DU LỊCH

====&=====

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

**CHÙA VĨNH NGHIÊM VỚI PHÁT TRIỂN
DU LỊCH VĂN HÓA TỈNH BẮC GIANG**

Giảng viên hướng dẫn: Th.s Nguyễn Thị Quỳnh Trang

Sinh viên thực hiện : Vũ Thị Thương

Lớp : VHDL 17C

Hà Nội - 2013

MỤC LỤC

PHẦN MỞ ĐẦU	1
1. LÝ DO CHỌN ĐỀ TÀI	6
2. MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU	7
3. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHẠM VI NGHIÊN CỨU	7
4. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	7
5. BỐ CỤC CỦA KHÓA LUẬN	8
Chương 1: KHÁI QUÁT VỀ DU LỊCH VĂN HÓA Ở BẮC GIANG	9
1.1 GIỚI THIỆU KHÁI QUÁT VỀ BẮC GIANG	9
1.1.1 Khái quát về lịch sử và địa lý hành chính	9
1.1.2 Vị trí địa lý	10
1.1.3 Tài nguyên du lịch tự nhiên	10
1.1.4 Con người	15
1.2 TIỀM NĂNG PHÁT TRIỂN DU LỊCH VĂN HÓA TỈNH BẮC GIANG	15
1.2.1 Hệ thống di tích lịch sử văn hóa	16
1.2.1.1 Những di tích mang dấu ấn lịch sử	17
1.2.1.2 Một số di tích có giá trị văn hóa, kiến trúc nghệ thuật	19
1.2.2 Những tượng đài xanh	21
1.2.2.1 Cây Dã Hương ngàn năm tuổi	21
1.2.2.2 Cây Thị đèn Từ	22
1.2.3 Lễ hội văn hóa dân gian	23
1.2.3.1 Lễ hội Suối Mỡ	23
1.2.3.2 Lễ hội Yên Thế	23
1.2.3.3 Lễ hội Xương Giang	24
1.2.4 Nghề và các làng nghề thủ công truyền thống	24
1.2.4.1 Làng gốm Thổ Hà	24

1.2.4.2 Làng mây tre đan Tăng Tiến.....	25
1.2.4.3 Làng rượu Vân Hà	26
1.2.4.4 Mỳ Chũ (Lục Ngạn)	26
1.2.4.5 Bánh đa Ké.....	27
1.2.5 Các giá trị văn hóa dân gian	28
1.3 VỊ THẾ CỦA CHÙA VĨNH NGHIÊM ĐỐI VỚI PHÁT TRIỂN DU LỊCH VĂN HÓA TỈNH BẮC GIANG.....	34
TIỂU KẾT CHƯƠNG 1.....	38
Chương 2: NHỮNG NÉT ĐẶC SẮC Ở CHÙA VĨNH NGHIÊM.....	39
2.1 KHÁI QUÁT VỀ CHÙA VĨNH NGHIÊM.....	39
2.1.1 Vị trí địa lý.....	39
2.1.2 Tên gọi.....	40
2.1.3 Lịch sử hình thành và phát triển chùa Vĩnh Nghiêm	41
2.2 GIÁ TRỊ VĂN HÓA – LỊCH SỬ.....	44
2.2.1 Mộc bản chùa Vĩnh Nghiêm – Di sản tư liệu quý giá của nhân loại	47
2.2.2 Di sản Hán Nôm khác.....	56
2.3 GIÁ TRỊ KIẾN TRÚC – NGHỆ THUẬT – ĐIÊU KHẮC	59
2.4 LỄ HỘI CHÙA VĨNH NGHIÊM.....	69
2.5 CHÙA VĨNH NGHIÊM TỪ BẮC GIANG ĐẾN SÀI GÒN – DÒNG CHẢY MÃNH LIỆT CỦA TƯ TƯỞNG PHẬT GIÁO VIỆT NAM.....	72
TIỂU KẾT CHƯƠNG 2.....	75
Chương 3: THỰC TRẠNG VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN DU LỊCH TẠI CHÙA VĨNH NGHIÊM.....	76
3.1 THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG DU LỊCH Ở CHÙA VĨNH NGHIÊM.....	76
3.1.1 Thực trạng về nguồn khách du lịch.....	76
3.1.2 Thực trạng về hoạt động kinh doanh du lịch.....	77
3.1.3 Thực trạng về cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật.....	78
3.1.3.1 Cơ sở hạ tầng	78
3.1.3.2 Cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch	80

3.1.4 Thực trạng về nguồn nhân lực du lịch.....	84
3.1.5 Thực trạng về các chương trình du lịch.....	85
3.2 MỘT SỐ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN DU LỊCH Ở CHÙA VĨNH NGHIÊM.....	86
3.2.1 Giải pháp tăng số lượng khách du lịch.....	86
3.2.2 Giải pháp cải thiện tình hình kinh doanh du lịch.....	88
3.2.3 Giải pháp hoàn thiện cơ sở hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật	89
3.2.3.1 Giải pháp hoàn thiện hệ thống cơ sở hạ tầng	89
3.2.3.2 Giải pháp hoàn thiện hệ thống cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch.....	90
3.2.4 Giải pháp trùng tu, tôn tạo hệ thống di tích lịch sử văn hóa.....	92
3.2.5 Đào tạo, bồi dưỡng nguồn nhân lực.....	93
3.2.6 Xây dựng chương trình du lịch hấp dẫn.....	95
3.2.7 Tăng cường công tác quảng bá du lịch chùa Vĩnh Nghiêm.....	102
TIỂU KẾT CHƯƠNG 3.....	104
KẾT LUẬN	105
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	106
PHỤ LỤC.....	107

PHẦN MỞ ĐẦU

1. LÝ DO CHỌN ĐỀ TÀI

Những năm gần đây, hoạt động du lịch nước ta diễn ra sôi động, đóng góp tích cực vào sự phát triển kinh tế. Hòa cùng nhịp sôi động của du lịch cả nước, du lịch Bắc Giang đang từng bước khẳng định chỗ đứng trong bức tranh chung đầy màu sắc này.

Du lịch văn hóa đang là xu hướng phát triển của nhiều quốc gia trên thế giới cũng như ở Việt Nam. Đối với Bắc Giang, đây là loại hình du lịch có tiềm năng lớn và hứa hẹn nhiều triển vọng. Bắc Giang, từ lâu, được biết đến như là một vùng phen đậu quan trọng bậc nhất của Thăng Long - Hà Nội; một vùng non nước tráng lệ, với biết bao giá trị văn hoá vật chất và văn hoá tinh thần. Bắc Giang còn là một miền quê có tài nguyên du lịch đa dạng, phong phú cả về du lịch sinh thái và du lịch văn hoá lịch sử; là vùng đất cổ với bề dày truyền thống lịch sử văn hóa với hơn hai nghìn di tích các loại (trong đó có gần 500 di tích đã được xếp hạng): thành cổ Xương Giang; khu di tích cuộc khởi nghĩa nông dân Yên Thế; khu di tích cách mạng Hoàng Vân, di tích Y Sơn (Hiệp Hòa); đình Lỗ Hạnh (Hiệp Hòa) được mệnh danh là “Đệ nhất Kinh Bắc” từ thế kỷ XVI; đình Thổ Hà (Việt Yên) xây dựng từ thế kỷ XVII; đình, chùa Tiên Lục... và đặc biệt là chùa Vĩnh Nghiêm (Yên Dũng). Nằm ở giữa một khu cảnh trí thiên nhiên tươi đẹp, thơ mộng và đầy chất nhân văn của vùng Kinh Bắc xưa, Bắc Giang nay, Vĩnh Nghiêm tự hào là trung tâm Phật giáo Việt Nam thời Trần; một danh lam đứng đầu trong thiên hạ, được Tam tổ chọn để xây dựng thành trụ sở của Thiên phái Trúc Lâm. Với vai trò là trung tâm đào tạo tăng đồ trong cả nước, chùa Vĩnh Nghiêm đã trở thành di sản văn hóa tiêu biểu của dân tộc Việt Nam. Đặc biệt, chùa Vĩnh Nghiêm là nơi lưu trữ kho di sản Hán Nôm rất lớn, trong đó kho mộc bản kinh Phật đã được công nhận là Di sản ký ức thế giới khu vực châu Á - Thái Bình Dương

năm 2012, đây là một kho tàng di sản văn hóa quý giá của Bắc Giang nói riêng và của Quốc gia Việt Nam nói chung. Hệ thống di sản này được coi là một kho tri thức đồ sộ phản ánh nhiều lĩnh vực của đời sống xã hội nước ta trong các giai đoạn lịch sử. Thông qua nguồn di sản đó, ta có thể hiểu biết sâu sắc về lịch sử hình thành, phát triển của ngôi chùa cổ từng là một trong những trung tâm Phật giáo lớn của Việt Nam thời Trần. Đồng thời ta cũng có cái nhìn sâu sắc hơn về giáo phái Trúc Lâm Yên Tử và hiểu hơn về đạo Phật Việt Nam.

Là một sinh viên chuyên ngành văn hóa du lịch, tác giả chọn đề tài *“Chùa Vĩnh Nghiêm với phát triển du lịch văn hóa tỉnh Bắc Giang”* làm khóa luận tốt nghiệp của mình với mong muốn góp phần nhỏ bé đưa chùa Vĩnh Nghiêm trở thành điểm du lịch văn hóa hấp dẫn của tỉnh Bắc Giang.

2. MỤC ĐÍCH NGHIÊN CỨU

- Phân tích các điều kiện về tài nguyên du lịch nhân văn để thấy được tiềm năng phát triển du lịch văn hóa tỉnh Bắc Giang

- Tìm hiểu những nét đặc sắc ở chùa Vĩnh Nghiêm: giá trị văn hóa, lịch sử, giá trị kiến trúc – nghệ thuật, di sản Hán Nôm, lễ hội chùa Vĩnh Nghiêm...

- Tìm hiểu thực trạng phát triển du lịch tại chùa Vĩnh Nghiêm

- Trên cơ sở đánh giá về các giá trị và thực trạng phát triển du lịch, đề xuất một số giải pháp phát triển du lịch tại chùa Vĩnh Nghiêm.

3. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHẠM VI NGHIÊN CỨU

Chùa Vĩnh Nghiêm, thôn Đức La, xã Trí Yên, huyện Yên Dũng, tỉnh Bắc Giang

4. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

Để có một bài luận văn hoàn chỉnh, tác giả đã sử dụng nhiều phương pháp khác nhau như:

- Phương pháp thu thập và xử lý tài liệu.

- Phương pháp khảo sát thực tế.

- Phương pháp phân tích tổng hợp và nghiên cứu hệ thống

5. BỐ CỤC CỦA KHÓA LUẬN

Ngoài phần mở đầu, kết luận và phụ lục, khóa luận gồm có 3 chương:

Chương 1: Khái quát về du lịch văn hóa ở Bắc Giang

Chương 2: Những nét đặc sắc ở chùa Vĩnh Nghiêm

*Chương 3: Thực trạng và một số giải pháp phát triển du lịch tại chùa Vĩnh
Nghiêm*

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bảo tàng Bắc Giang. Chùa Vĩnh Nghiêm với Thiền phái Trúc Lâm Yên Tử. NXB Thông tấn, 2012
2. Du lịch Bắc Giang. Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch Bắc Giang, 2011
3. Hội thảo “Du lịch Bắc Giang – tiềm năng và định hướng phát triển”. Sở văn hóa Thể thao và Du lịch Bắc Giang, 2012
4. Kỷ yếu hội thảo khoa học: “Chùa Vĩnh Nghiêm Bắc Giang và Thiền phái Trúc Lâm” trong quá trình phát triển Phật giáo Việt Nam. NXB Thông tấn, 2012
5. Ngô Văn Trụ, Bùi Văn Thành. Di sản văn hóa Bắc Giang. Bảo tàng Bắc Giang, 2008
6. Ngô Văn Trụ, Nguyễn Quang Ân. Địa chí Bắc Giang: lịch sử văn hóa. Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch Bắc Giang, trung tâm UNESCO thông tin tư liệu lịch sử và văn hóa Việt Nam, 2006
7. Ngô Văn Trụ. Chùa Vĩnh Nghiêm. Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch Bắc Giang, 2011
8. Ngô Văn Trụ. Lễ hội Bắc Giang. NXB Văn hóa dân tộc, 2012
9. Nguyễn Thu Minh, Trần Văn Lạng. Làng nghề và những nghề thủ công truyền thống ở Bắc Giang. NXB Văn hóa thông tin, 2010
10. Nguyễn Xuân Cẩn. Chốn tổ Vĩnh Nghiêm. Bảo tàng Bắc Giang, 2004
11. Nguyễn Xuân Cẩn. Di tích Bắc Giang. Bảo tàng Bắc Giang, 2001
12. Sở Văn hóa Thể thao và Du lịch Bắc Giang. Đặc san chào mừng “lễ đón nhận các sự kiện văn hóa và ngày hội VHTTDL các dân tộc tỉnh Bắc Giang lần thứ V – 2012”, 2012
13. Tổng cục du lịch. Non nước Việt Nam, HN – 2009
14. Trần Văn Lạng. Di sản văn hóa Bắc Giang về văn hóa phi vật thể. Bảo tàng Bắc Giang, 2006

Các trang web:

www.dulichbacgiang.gov.vn

www.google.com.vn